

pod pojmom »pučki jezik« podrazumijevao »obični«, svakodnevni jezik hrvatskog puka, koji su nazivali i »vulgarnim« (»lingua vulgaris«), a koji su u našu srednjovjekovnu književnost unosili glagoljaši, za razliku od tzv. narodnog, književnog jezika koji je bio sređeni, tj. jezik višeg tipa, kojim su pisana umjetnička djela. Derossi spravom naglašava da tzv. »pučki jezik« prestaje biti »pučki« onoga trenutka kad on uđe u književnost, jer »tog trenutka on postaje književni jezik bez obzira na to je li on u svojoj izraznoj cjelovitosti više ili manje blizak govorenom pučkom jeziku«. Lingvističko-vrednosni naglasak Derossi stavlja na pitanje »je li pučki jezik unošenjem u književnost postao književnojezični standard, a time i nacionalni književni jezik u punom značenju te riječi«.

Marulićev prijevod djela *De imitatione Christi* Julije Derossi označava kao konačnu pobjedu hrvatskog nacionalnog jezika u našoj književnosti u njegovoj stoljetnoj porođajnoj borbi sa staroslavenskim i drugim jezicima. Pri tom se Marulićev prijevod uklopio, dakle, u jezik koji je već imao bogatu književnu tradiciju i čvrstu izraznu strukturu, te koji je »u najvećem dijelu Hrvatske stoljećima funkcionirao kao standardni jezik unatoč govornim razlikama unutar čakavskog dijalekta«, koji je, kako Derossi kaže, u predmigraciono doba (u vrijeme prije Turaka) pokrivao najveći dio Južne Hrvatske do Save i zapadni dio Bosne. Nizom stručnih lingvističkih opservacija Derossi dokazuje činjenicu da je jezik Marulićeva prijevoda integralan bogatoj i dobro utrtoj hrvatskoj jezičnoj tradiciji u kojoj taj prijevod predstavlja vrhunac s bogatim spektrom svojih odlika. Ujedno je to dokaz i one već spomenute teze da je u našim stranama tijekom 15. stoljeća bujala snažna kroatocentrička glagoljaška kultura koja je sve više maha otimala i bivala sve superiornija latinaškoj, kultura koja je dosegla i do tog stupnja jezične zrelosti da dade i ovaj s lingvističkog stajališta sjajan Marulićev prijevod. U postupnom razvijanju svoje nacionalne vlastitosti Hrvati su još od dolaska u ove krajeve razvijali svoju kulturu i svoj nacionalni jezik koji je u Marulića dostigao zavidnu razinu čistoće i zrelosti. A tom jezičnom purizmu u ovom Marulićevu prijevodu, o kojemu i Derossi govori, nije izvor samo Marulićeva svijest o njegovoj popularnoj svrsi, nego razvijena hrvatska jezična baština, kao i stabilna Marulićeva nacionalna svijest u onim za hrvatski narod i njegovu kulturu, kao i za kršćanstvo u ovim našim krajevima uopće, tragičnim trenucima. Svojim sadržajem i svojim jezičnim oblikom Marulićev prijevod djela *De imitatione Christi*, za koji Derossi ustvrđi da je »biser hrvatske starije prevodilačke književnosti, kamen temeljac hrvatskog prevodilaštva uopće i najmonumentalniji spomenik hrvatskog jezika«, imao je u onoj tragičnoj povijesnoj situaciji i tu drugu, nacionalnu dimenziju. U tom kontekstu i ovaj Marulićev prijevod, kao i Marulićeva književnost u cjelini, osim onoga u užem smislu religioznog, jezičnog i estetsko-literarnog, dobiva i jedno kudikamo šire značenje.

U DODIRU NADE

Milan Špehar

Pa i ako misliš da su svi počeci isprobani,
možda ćeš naći još toliko snage u svojim žilama
— da opet počneš.

Ako te oluje prate na tvojim putovima
i ako vulkani pod tvojim nogama ožive,
možda će u zoru ipak netko pružiti ti ruku.